

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความรู้ ทักษะคิด ภาวะการมีพฤติกรรมเสี่ยงและการตรวจมะเร็งปากมดลูกของสตรีอายุ 35 ปี ขึ้นไปในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จำนวน 634 ราย ระหว่างเดือนธันวาคม 2547 - มกราคม 2548 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอแบบบรรยายและตารางประกอบการบรรยาย โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปด้านประชากร และการตรวจมะเร็งปากมดลูก

ส่วนที่ 2 ข้อมูลภาวะการมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดมะเร็งปากมดลูก

ส่วนที่ 3 ความรู้ และ ทักษะคิด เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูก

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ต่างๆ ดังนี้

4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะคิด กับการตรวจมะเร็งปากมดลูก

4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะคิด กับการมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิด

โรคมะเร็งปากมดลูก

4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมเสี่ยงฯ กับการตรวจมะเร็งปากมดลูก

4.4 ความแตกต่างระหว่างความรู้ ทักษะคิด ภาวะการมีพฤติกรรมเสี่ยง

และการตรวจมะเร็งปากมดลูกของสตรีตามภูมิภาค

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปด้านประชากรและการตรวจมะเร็งปากมดลูก

1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลด้านคุณลักษณะทางประชากร

จากจำนวนสตรีอายุ 35 ปีขึ้นไปในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี ที่ศึกษาในครั้งนี้ รวม 634 คน เป็นสตรีที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเมือง (เขตเทศบาล) จำนวน 315 คน ร้อยละ 49.7 เป็นสตรีที่อยู่ในเขตชนบท 319 คน ร้อยละ 50.3 อายุระหว่าง 35-97 ปี อายุเฉลี่ย 52.4 ปี อายุต่ำสุด 35 ปี อายุสูงสุด 97 ปี ร้อยละ 73.3 อยู่ระหว่าง 35-59 ปี ที่เหลือคืออายุ 60 ปีขึ้นไป ทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสคู่ (ร้อยละ 67.2) หย่า ร้อยละ 15.6 แยกกันอยู่ ร้อยละ 1.9 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ร้อยละ 51.7) ระดับประถมศึกษา ร้อยละ 79.0 ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 28.1) รายได้เฉลี่ยของครอบครัว/

เดือน 7,406 บาท รายได้ต่ำสุด 1,000 บาท รายได้สูงสุด คือ 300,000 บาท ส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 67.4 ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของสตรีกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะด้านประชากร

คุณลักษณะด้านประชากร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. สตรีอายุ 35 ปีขึ้นไป		
เขตเมือง	315	49.7
เขตชนบท	319	50.3
รวม	634	100.0
2. ศาสนา		
พุทธ	634	100.0
รวม	634	100.0
3. อายุ		
35 – 39 ปี	107	16.9
40 – 44 ปี	86	13.6
45 – 49 ปี	100	15.8
50 – 54 ปี	90	14.2
55 – 59 ปี	81	12.8
60 – 64 ปี	53	8.4
65 – 69 ปี	52	8.2
70 – 74 ปี	28	4.4
75 – 79 ปี	25	3.9
80 ปีขึ้นไป	12	1.8
รวม	634	100.0

อายุเฉลี่ย 52.4 ปี มัธยฐาน 50 ปี SD = 12.3 อายุต่ำสุด 35 ปี อายุสูงสุด 97 ปี

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านประชากร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. สถานภาพสมรส		
โสด	79	12.5
แต่งงาน	426	67.2
หย่า	99	15.6
แยกกันอยู่	12	1.9
หม้าย	18	2.8
รวม	634	100.0
5. ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	33	5.2
ประถมศึกษา	501	79.0
มัธยมศึกษา	50	7.9
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	18	2.8
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป	32	5.1
รวม	634	100.0
6. อาชีพ		
แม่บ้าน	124	19.6
รับจ้าง	178	28.1
เกษตรกร	140	22.1
ค้าขาย	117	18.5
ธุรกิจส่วนตัว	13	2.0
รับราชการ	28	4.4
เอกชน/รัฐวิสาหกิจ	4	0.6
อื่นๆ	30	4.7
รวม	634	100.0

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านประชากร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
7. รายได้ของครอบครัวต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000	427	67.4
5,000 – 10,000	132	20.8
10,000 – 15,000	25	3.9
15,000 – 20,000	23	3.6
มากกว่า 20,000	27	4.3
รวม	634	100.0
Mean=7,406 ปี Median =4,000 บาท Minimum =1,000 บาท Maximum = 300,000 บาท		

1.2 ข้อมูลส่วนบุคคลด้านประวัติความเจ็บป่วย

สตรีส่วนใหญ่ไม่มีประวัติการเป็นมะเร็งปากมดลูกของมารดา/พี่น้อง หรือบุตรสาวร้อยละ 94.5 ส่วนสตรีที่มีญาติพี่น้องเป็นมะเร็งปากมดลูก ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องโดยเป็นมารดา ร้อยละ 51.4 ส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 56.2 สตรีที่มีโรคประจำตัว โรคที่พบมากที่สุดคือ ความดันโลหิตสูงร้อยละ 23.0 ของรายโรคที่พบและยาที่ใช้ประจำสูงสุดคือยาลดความดันโลหิต รองลงมาคือโรคเบาหวาน ดัชนีมวลกายส่วนใหญ่ร้อยละ 43.8 อยู่ในระดับปกติ ดังตารางที่ 4.2 ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของสตรีกลุ่มตัวอย่างด้านประวัติการเจ็บป่วย

คุณลักษณะด้านประชากร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ประวัติการเป็นมะเร็งปากมดลูกของมารดา/พี่น้อง		
มี	35	5.5
ไม่มี	599	94.5
รวม	634	100.0
2. ญาติพี่น้องที่เป็นมะเร็งปากมดลูกที่เกี่ยวข้อง		
เป็นมารดา	18	51.4
เป็นบุตรสาว	2	5.7
เป็นพี่สาว/น้องสาว	15	42.9
รวม	35	100.0

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านประชากร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. โรคประจำตัว		
มี	278	43.8
ไม่มี	356	56.2
รวม	634	100.0
4. โรคประจำตัวจำแนกรายโรค (รายโรค)		
ความดันโลหิตสูง	146	23.0
เบาหวาน	56	8.8
กระดูก ข้อ และกล้ามเนื้อ	21	3.3
หัวใจ	18	2.8
ไทรอยด์	17	2.7
ความดันโลหิตต่ำ	17	2.6
กระเพาะอาหาร	16	2.5
ภูมิแพ้	16	2.5
ไขมันในหลอดเลือดสูง	6	0.9
หอบหืด	6	0.9
ปวดศีรษะ, ไมเกรน	3	0.5
จิต, ประสาท	3	0.5
ริดสีดวงทวาร	2	0.3
รูมาตอยด์	2	0.3
อัมพาต	2	0.3
ไต	2	0.3
ไซนัส	1	0.2
ตับอักเสบ	1	0.2
ต่อกระจก	1	0.2
ลมชัก	1	0.2
มะเร็งโพรงจมูก	1	0.2
มะเร็งลำไส้	1	0.2
เนื้องอกในสมอง	1	0.2

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านประชากร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
SLE.	1	0.2
รวม	341	53.8
5. ยาที่ใช้ประจำ		
มี	227	35.8
ไม่มี	407	64.2
รวม	634	100.0
6. รายการยาที่ใช้ประจำ		
ความดันโลหิตสูง	122	19.2
เบาหวาน	53	8.3
ยาแก้ปวด	12	1.9
หัวใจ	15	2.4
ไทรอยด์	17	2.7
ภูมิแพ้	7	1.1
ความดันโลหิตต่ำ	5	0.8
ยาลดไขมันในหลอดเลือด	6	0.9
ขยายหลอดลม	6	0.9
กระเพาะอาหาร	4	0.6
จิต, ประสาท	3	0.5
ยาพ่นแก้หอบหืด	2	0.3
ไมเกรน	2	0.3
ยาสูดกลอน/แผนโบราณ	2	0.3
รูมาตอยด์	2	0.3
ยารักษามะเร็ง	1	0.2
ไซนัส	1	0.2
ไต	1	0.2
ยาบำรุง	1	0.2
ยาชุด	1	0.2
รวม	263	41.5

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านประชากร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
7. ดัชนีมวลกาย *(BMI)		
น้ำหนักน้อยกว่าปกติ (น้อยกว่า 20)	58	9.2
น้ำหนักปกติ (20.00-24.99)	278	43.8
น้ำหนักมากกว่าปกติ (25.00-29.99)	225	35.5
อ้วน (30.00 ขึ้นไป)	73	11.5
รวม	634	100.0
Mean = 60.1 Median = 60.0 SD.= 10.57 Minimum = 33 Maximum = 102		

* ค่าดัชนีมวลกาย = น้ำหนัก (กิโลกรัม) / ส่วนสูง (เมตร)²

1.3 ข้อมูลทางระบบสืบพันธุ์

กลุ่มสตรีที่ศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 57.2 แต่งงานครั้งแรกเมื่ออายุระหว่าง 20-30 ปี ส่วนใหญ่ ร้อยละ 30.1 มีบุตร 2 คน และร้อยละ 78.7 ไม่เคยแท้งบุตร ส่วนสตรีที่เคยแท้งบุตร ร้อยละ 77.1 มีจำนวนการแท้ง 1 ครั้ง ประวัติการมีประจำเดือนครั้งแรก ส่วนใหญ่ร้อยละ 96.7 ประจำเดือนมาปกติ ประจำเดือนปัจจุบันส่วนใหญ่ร้อยละ 56.7 ไม่มีประจำเดือน สาเหตุที่ไม่มีประจำเดือนเนื่องจากหมดตามวัยหมดประจำเดือน อายุที่มีประจำเดือนครั้งแรก เฉลี่ย 14.8 ปี สตรีที่หมดประจำเดือนแล้ว ร้อยละ 94.9 ไม่เคยใช้ฮอร์โมน ร้อยละ 59.6 มีการคุมกำเนิด วิธีการคุมกำเนิดสูงสุดร้อยละ 43.6 คือทำหมัน และมีสตรีร้อยละ 93.3 ไม่เคยใช้ถุงยางอนามัยเลย ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของสตรีในกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะทางระบบสืบพันธุ์

ข้อมูลทางระบบสืบพันธุ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. แต่งงานครั้งแรกเมื่ออายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	131	20.7
20-30 ปี	363	57.2
30 ปีขึ้นไป	61	9.6
โสด	79	12.5
รวม	634	100.0

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อมูลทางระบบสืบพันธุ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2. จำนวนบุตร		
ไม่มีบุตร	53	9.6
มีบุตร 1 คน	74	13.3
มีบุตร 2 - 3 คน	272	49.0
มีบุตร 4 คน	65	11.7
มีบุตร 5 คนขึ้นไป	91	16.4
รวม	555	100.0
3. การแท้งบุตร		
เคยแท้งบุตร	118	21.3
ไม่เคยแท้งบุตร	437	78.7
รวม	555	100.0
4. จำนวนครั้งของการแท้งบุตร		
เคยแท้ง 1 ครั้ง	91	77.1
เคยแท้ง 2 ครั้ง	20	17.0
เคยแท้ง 3 ครั้งขึ้นไป	7	5.9
รวม	118	100.0
5. อายุเมื่อมีประจำเดือนครั้งแรก		
10 - 14 ปี	272	42.9
15 - 19 ปี	354	55.8
20 ปีขึ้นไป	7	1.1
ยังไม่เคยมีประจำเดือนเลย	1	0.2
รวม	634	100.0
อายุเฉลี่ย 14.8 ปี มัธยฐาน 15 ปี SD. 1.8 อายุต่ำสุด 10 ปี สูงสุด 25 ปี		
6. ประวัติการมีประจำเดือนปัจจุบัน		
มีประจำเดือนปกติ	274	43.3
ไม่มีประจำเดือน	359	56.7
รวม	633 *	100.0

* ไม่เคยมีประจำเดือนเลย 1 ราย (ปัจจุบันอายุ 65 ปี)

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อมูลทางระบบสืบพันธุ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
7. สาเหตุที่ไม่มีประจำเดือนเนื่องจาก		
กำลังตั้งครรภ์	6	1.7
ตัดมดลูกแล้ว	21	5.8
หมดประจำเดือนแล้ว	294	81.9
ฉีดยาคคุมกำเนิด	38	10.6
รวม	359	100.0
8. การใช้ฮอร์โมนทดแทนเมื่อหมดประจำเดือน		
เคยใช้	16	5.1
ไม่เคยใช้	299	94.9
รวม	315	100.0
9. การใช้ฮอร์โมนทดแทนในปัจจุบัน		
เคยและยังใช้อยู่	5	31.3
เคยแต่หยุดใช้แล้ว	11	68.7
รวม	16	100.0
10. ระยะเวลาที่ใช้ฮอร์โมนและยังใช้อยู่		
ใช้มานาน 1 ปี	2	40.0
ใช้มานาน 2 ปี	1	20.0
ใช้มานาน 3 ปี	1	20.0
ใช้มานาน 5 ปี	1	20.0
รวม	5	100.0
11. ระยะเวลาที่หยุดใช้ฮอร์โมนแล้ว		
หยุดใช้มานาน 1 เดือน	2	18.2
หยุดใช้มานาน 2 เดือน	1	9.1
หยุดใช้มานาน 1 ปี	4	36.3
หยุดใช้มานาน 2 ปี	2	18.2
หยุดใช้มานาน 12 ปี	1	9.1
หยุดใช้มานาน 20 ปี	1	9.1
รวม	11	100.0

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อมูลทางระบบสืบพันธุ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
12. การคุมกำเนิดในปัจจุบัน (เฉพาะผู้ที่ยังมีประจำเดือน และกลุ่มที่ไม่มีประจำเดือนเนื่องจากจิกยาคุมกำเนิด)		
คุม	186	59.6
ไม่ได้คุม	126	40.4
รวม	312	100.0
13. วิธีการคุมกำเนิดในปัจจุบัน		
ทำหมัน	81	43.6
ยาเม็ดคุมกำเนิด	52	27.9
ยาฉีดคุมกำเนิด	43	23.1
ห่วงอนามัย	5	2.7
ถุงยาง	3	1.6
อื่นๆ	2	1.1
รวม	186	100.0
14. การใช้ถุงยางอนามัย (เฉพาะผู้ที่มีสถานภาพสมรส คู่)		
ใช้ประจำ	6	1.4
ใช้บางครั้ง	20	4.7
ไม่เคยใช้เลย	400	93.9
รวม	426	100.0

1.4 ข้อมูลการตรวจมะเร็งปากมดลูก

สตรีร้อยละ 52.8 เคยตรวจมะเร็งปากมดลูก หากจำแนกตามภูมิฐานะ พบว่า สตรีในเขตเมืองส่วนใหญ่ไม่เคยตรวจมะเร็งปากมดลูก ส่วนสตรีในเขตชนบทส่วนใหญ่เคยตรวจ มะเร็งปากมดลูก สำหรับความถี่ในการตรวจมะเร็งปากมดลูกโดยรวม ส่วนใหญ่ร้อยละ 43.3 มา ตรวจนานๆ ครั้ง ส่วนใหญ่ร้อยละ 98.5 มีผลการตรวจปกติ ผลการตรวจที่ผิดปกติ พบว่าเป็น มะเร็งปากมดลูก ระยะที่ 2 จำนวน 1 ราย สำหรับสตรีที่ไม่เคยตรวจมะเร็งปากมดลูกเลยนั้น 5 อันดับแรกให้เหตุผลว่าไม่มีอาการผิดปกติ ร้อยละ 52.2 รองลงมาคือ กลัวเป็นโรค ร้อยละ 12.0 ไม่ทราบว่าจะต้องตรวจ ร้อยละ 11.4 อายุน้อย ไม่มีเวลา ร้อยละ 7.7 ยังไม่ได้แต่งงาน และไม่ชอบ ไม่อยากตรวจ ร้อยละ 2.0 ตัดมดลูก ร้อยละ 1.7 อายุมากแล้ว ร้อยละ 1.0 คลอดลูกที่บ้าน ร้อยละ 0.7 ที่น้อยที่สุดคือห่มไม่ได้แนะนำ สามีไม่เที่ยว พิจารไปตรวจไม่ได้ อายุยังไม่ครบ 35 ปี และเคย ไปขอตรวจที่สถานีนอนามัยแต่ไม่ได้ตรวจเพราะเครื่องมือหมด ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของสตรีเกี่ยวกับการตรวจมะเร็งปากมดลูกจำแนกตามภูมิฐานะ

การตรวจมะเร็งปากมดลูก	เขตเมือง		เขตชนบท		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การไปตรวจมะเร็งปากมดลูก						
ไม่เคยตรวจ	168	53.3	131	41.1	299	47.2
เคยตรวจ	147	46.7	188	58.9	335	52.8
รวม	315	100.0	319	100.0	634	100.0
2. กลุ่มอายุที่ไปตรวจมะเร็งปากมดลูกครั้งแรก						
อายุน้อยกว่า 20 ปี	5	3.4	4	2.1	9	2.7
20-34 ปี	40	27.2	67	35.6	107	31.9
35-44 ปี	42	28.6	53	28.2	95	28.3
45-54 ปี	36	24.5	44	23.4	80	23.9
55-60 ปี	17	11.6	12	6.4	29	8.7
60 ปีขึ้นไป	7	4.7	8	4.3	15	4.5
รวม	147	100.0	188	100.0	335	100.0

อายุเฉลี่ย 40.6 ปี, มัธยฐาน 39.0 ปี, SD 12.60, อายุต่ำสุด 17 ปี อายุสูงสุด 92 ปี

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

การตรวจมะเร็งปากมดลูก	เขตเมือง		เขตชนบท		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3. ผลการตรวจมะเร็งปากมดลูก						
ปกติ	146	99.3	184	97.9	330	98.5
ผิดปกติ*	0	0.0	1	0.5	1	0.3
ไม่ทราบผล	1	0.7	3	1.6	4	1.2
รวม	147	100.0	188	100.0	335	100.0
4. ความบ่อยในการตรวจมะเร็งปากมดลูก						
ปีละครั้ง	29	19.7	31	16.5	60	17.9
นานๆ ครั้ง	55	37.4	90	47.9	145	43.3
ตรวจครั้งเดียว	63	42.9	67	35.6	130	38.8
รวม	147	100.0	188	100.0	335	100.0
5. ไปตรวจมะเร็งปากมดลูกครั้งสุดท้าย						
ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา	64	76.2	72	59.5	136	66.3
ในรอบ 2-5 ปีที่ผ่านมา	14	16.7	20	16.5	34	16.6
มากกว่า 5 ปีที่ผ่านมา	6	7.1	26	24.0	35	17.1
รวม	84	100.0	121	100.0	205	100.0
6. เหตุผลที่ไม่ไปตรวจมะเร็งปากมดลูก						
ไม่มีอาการผิดปกติ	87	51.8	69	52.7	156	52.2
กลัว, กลัวพบโรค	12	7.1	24	18.3	36	12.0
ไม่ทราบว่าต้องตรวจ	23	13.7	11	8.4	34	11.4
อาย	18	10.7	5	3.8	23	7.7
ไม่ว่าง, ไม่มีเวลา	18	10.7	5	3.8	23	7.7
ยังไม่ได้แต่งงาน	2	1.2	4	3.1	6	2.0
ไม่ชอบไม่อยากตรวจ	3	1.8	3	2.3	6	2.0
ตัดมดลูกแล้ว	1	0.6	4	3.1	5	1.7

* เป็นมะเร็งปากมดลูกระยะที่ 2

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

การตรวจมะเร็งปากมดลูก	เขตเมือง		เขตชนบท		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อายุมากแล้ว	3	1.8	0	0.0	3	1.0
คลอดลูกที่บ้าน	0	0.0	2	1.5	2	0.7
หมอไม่ได้แนะนำ	0	0.0	1	0.8	1	0.3
สามีไม่เที่ยว	0	0.0	1	0.8	1	0.3
พิจารณาไปไม่ได้	1	0.6	0	0.0	1	0.3
อายุยังไม่ถึง 35 ปี	0	0.0	1	0.8	1	0.3
เคยขอตรวจแต่						
เครื่องมือหมด	0	0.0	1	0.8	1	0.3
รวม	168	100.0	131	100.0	299	100.0

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถานที่ที่เคยไปตรวจมะเร็งปากมดลูก ส่วนใหญ่ไปตรวจที่โรงพยาบาลเจ้าพระยามรธา (โรงพยาบาลศูนย์ประจำจังหวัด) ร้อยละ 50.7 ส่วนสถานที่อื่นๆ ที่สตรีกลุ่มตัวอย่างไปตรวจ 5 อันดับแรก คือ โรงพยาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ได้แก่ โรงพยาบาลศิริราช โรงพยาบาลรามาธิบดี และโรงพยาบาลจุฬาฯ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ได้แก่ โรงพยาบาลจันทบุรีเบกษา โรงพยาบาลพระมงกุฎฯ และโรงพยาบาลภูมิพล โรงพยาบาลศูนย์ ได้แก่ โรงพยาบาลศูนย์นครปฐม ราชวิถี นพรัตน์ สถาบันมะเร็งแห่งชาติ และ และเอกชน ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของสตรีจำแนกตามสถานบริการที่ไปรับบริการตรวจมะเร็งปากมดลูกและภูมิำเนา

การตรวจมะเร็งปากมดลูก	เขตเมือง		เขตชนบท		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. สถานที่ที่เคยไปตรวจมะเร็งปากมดลูก (n = 335)						
สถานีอนามัย	57	38.8	70	37.2	127	37.9
ร.พ. เจ้าพระยามรธา	76	51.7	94	50.0	170	50.7
คลินิก/โรงพยาบาลเอกชน	27	18.4	39	20.7	66	19.7
อื่นๆ	25	17.0	42	22.3	67	20.0
2. สถานที่ที่เคยไปตรวจมะเร็งปากมดลูกนอกเขตจังหวัด (n = 67)						
สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย	9	36.0	14	33.3	23	34.3
สังกัดกระทรวงกลาโหม	5	20.0	14	33.3	19	28.4
โรงพยาบาลศูนย์	3	12.0	4	9.5	7	10.4
สถาบันมะเร็งแห่งชาติ	1	4.0	5	11.9	6	9.0
โรงพยาบาลชุมชน	3	12.0	1	2.4	4	6.0
โรงพยาบาลเอกชน	3	12.0	1	2.4	4	6.0
โรงพยาบาลทั่วไป	0	0.0	3	7.1	3	4.5
สังกัด กทม.	1	4.0	0	0.0	1	1.5
รวม	25	100.0	42	100.0	67	100.0

สิทธิในการรักษาพยาบาลส่วนใหญ่ คือบัตรประกันสุขภาพในโครงการ 30 บาทรักษา
ทุกโรค ร้อยละ 78.1 รองลงมาคือเบิกได้จากราชการ/รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 15.6 และมีร้อยละ 2.1
ที่ต้องจ่ายค่ารักษาพยาบาลเอง ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของสตรีจำแนกตามสิทธิในการรักษาพยาบาล

การตรวจมะเร็งปากมดลูก	เขตเมือง		เขตชนบท		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3. สิทธิในการรักษาพยาบาล						
ประกันสุขภาพ	259	82.2	236	74.0	495	78.1
เบิกได้	7	2.2	19	6.0	99	15.6
ประกันสังคม	37	11.8	62	19.4	26	4.1
ไม่มีสิทธิ/จ่ายเอง	11	3.5	2	0.6	13	2.1
อื่นๆ (ประกันชีวิต)	1	0.3	0	0.0	1	0.1
รวม	315	100.0	319	100.0	634	100.0

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การได้รับข่าวสารความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูก ส่วนมากเคยได้รับ(ร้อยละ 79.8) โดยได้รับมากที่สุดจากบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข (ร้อยละ 61.3) โทรทัศน์ (ร้อยละ 51.8) อาสาสมัครสาธารณสุข (ร้อยละ 31.4) เพื่อนบ้าน (ร้อยละ 24.3) จากเอกสารเผยแพร่ (ร้อยละ 22.3) ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 จำนวน และร้อยละ ของสตรีจำแนกตามการ ได้รับข่าวสารความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูก

การตรวจมะเร็งปากมดลูก	เขตเมือง		เขตชนบท		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การได้รับข่าวสารความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูก						
เคยได้รับ	251	79.7	255	79.9	506	79.8
ไม่เคยได้รับ	64	20.3	64	20.1	128	20.2
รวม	315	100.0	319	100.0	634	100.0
2. เคยได้รับข่าวสารความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกจาก (n เมือง=251 ชนบท=255 n รวม =506)						
วิทยุ	32	12.7	26	10.2	58	11.5
โทรทัศน์	141	56.2	121	47.5	262	51.8
หนังสือพิมพ์	18	7.2	14	5.5	32	6.3
เอกสารเผยแพร่	45	17.9	68	26.7	113	22.3
เพื่อนบ้าน	70	27.9	53	20.8	123	24.3
บุคลากรทางการแพทย์ฯ	174	69.3	136	53.3	310	61.3
ผู้นำชุมชน	5	2.0	11	4.3	16	3.2
หอกระจายข่าว	27	10.8	11	4.3	38	7.5
อาสาสมัครสาธารณสุข	86	34.3	73	28.6	159	31.4
อื่นๆ	1	0.4	13	5.1	20	4.0

ส่วนที่ 2 ข้อมูลภาวะการมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งปากมดลูก

2.1 ภาวะการมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งปากมดลูก

ภาวะการมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งปากมดลูกที่พบมากที่สุด 5 อันดับแรกคือ สตรีหรือสามีสูบบุหรี่ซึ่งพบว่ามีร้อยละ 41.2 รองลงมาคือการมีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุน้อยกว่า 20 ปี ร้อยละ 20.7 ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ร้อยละ 15.0 และ คลอดบุตรมากกว่า 4 ครั้ง ร้อยละ 14.4 สามีเจ้าชู้/มีคู่นอนหลายคน/ชอบเที่ยวหญิงบริการ ร้อยละ 14.0 ดังตารางที่ 4.8 ตารางที่ 4.8 จำนวนและร้อยละของสตรีที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งปากมดลูก จำแนกรายข้อ

ภาวะการมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งปากมดลูก (n = 634)	เขตเมือง		เขตชนบท		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกตั้งแต่อายุน้อยกว่า 20 ปี	76	24.1	55	17.2	131	20.7
2. เคยมีคู่นอนมากกว่า 1 คน	24	7.6	25	7.8	49	7.7
3. สามีเคยมีภรรยาเป็นมะเร็งปากมดลูกมาก่อนอยู่กินกับตนเอง	1	0.3	5	1.6	6	0.9
4. มีประวัติมารดาหรือพี่น้องเป็นมะเร็งปากมดลูก	15	4.8	20	6.3	35	5.5
5. คลอดบุตรมากกว่า 4 ครั้ง	49	15.6	42	13.2	91	14.4
6. สตรีหรือสามีเคยเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์	7	2.2	3	0.9	10	1.6
7. สามีเคยเป็นมะเร็งองคชาติ	0	0.0	1	0.3	1	0.2
8. สามีเป็นคนเจ้าชู้/มีคู่นอนหลายคน/ชอบเที่ยวหญิงบริการ	41	13.0	48	15.0	89	14.0
9. สตรีหรือสามีสูบบุหรี่	137	43.5	124	38.9	261	41.2
10. ฐานะทางเศรษฐกิจของอยู่ในระดับต่ำ	44	14.0	51	16.0	95	15.0
11. รับประทานยากดภูมิคุ้มกันหรือเป็นโรคเกี่ยวกับภูมิคุ้มกันบกพร่อง	6	1.9	7	2.2	13	2.1

Mean = 1.2, Median = 1.0, SD = 1.24, Minimum = 0, Maximum = 7

2.2 ระดับภาวะการมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งปากมดลูก

สตรีในเขตเมืองและชนบทมีพฤติกรรมเสี่ยงต่างกันเล็กน้อย สตรีในเขตเมืองจะมีพฤติกรรมเสี่ยงสูงกว่าชนบท

สตรีส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งปากมดลูกอยู่ในระดับต่ำ คือพบร้อยละ 61.0 ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงระดับต่ำ (มีพฤติกรรมเสี่ยงน้อยกว่า 3 ข้อ) และระดับพฤติกรรมเสี่ยงสูง (มีพฤติกรรมเสี่ยง 7 ข้อขึ้นไป) มีเพียง 1 คนเท่านั้นหรือร้อยละ 0.2 และที่ไม่มีพฤติกรรมเสี่ยงเลย ร้อยละ 31.5 ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 จำนวน และร้อยละของสตรีจำแนกตามกลุ่มระดับ ภาวะการมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งปากมดลูก

พฤติกรรมเสี่ยง	เขตเมือง		เขตชนบท		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มพฤติกรรมเสี่ยง						
ไม่มีพฤติกรรมเสี่ยง	102	32.4	118	37.0	220	34.7
มีพฤติกรรมเสี่ยงน้อย (ต่ำกว่า 3 ข้อ)	197	62.5	182	57.1	379	59.8
มีพฤติกรรมเสี่ยงปานกลาง (4-6 ข้อ)	16	5.1	18	5.6	34	5.4
มีพฤติกรรมเสี่ยงมาก (7 ข้อขึ้นไป)	0	0.0	1	0.3	1	0.1
รวม	315	100.0	319	100.0	634	100.0

ส่วนที่ 3 ความรู้ และทัศนคติ เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูก

3.1 ความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูก

จากการสัมภาษณ์ด้านความรู้สตรีกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีคะแนนความรู้เฉลี่ย 9.3 มีฐาน 10.0 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.05 คะแนน คะแนนสูงสุด 23 คะแนน คะแนนต่ำสุด 0 คะแนน ส่วนใหญ่มีความรู้ปานกลาง ร้อยละ 65.8 รองลงมาคือมีความรู้น้อย ร้อยละ 20.3 (รายละเอียดรายชื่อดังภาคผนวก ก.) ดังตาราง 4.10

ตารางที่ 4.10 จำนวนและร้อยละของสตรีจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูก

ความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูก	เขตเมือง		เขตชนบท		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
คะแนนความรู้						
ความรู้ดี (มากกว่า 14.35)	42	13.3	46	14.4	88	13.9
ความรู้ปานกลาง (4.25-14.35)	219	69.5	198	62.1	417	65.8
ความรู้ต่ำ (น้อยกว่า 4.25)	54	17.2	75	23.5	129	20.3
รวม	315	100.0	319	100.0	634	100.0

Mean = 9.3 , Median = 10.0 , SD = 5.05 Minimum = 0 Maximum = 23

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2 ทักษะคดีเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูก

ด้านทักษะคดีเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูก พบว่ามีคะแนนเฉลี่ย 4.1 คะแนน มัธยฐาน 4.1 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.63 คะแนน ต่ำสุด 1.3 คะแนน คะแนนสูงสุด 5 และสตรีส่วนใหญ่ (ร้อยละ 67.3) มีทักษะคดีอยู่ระดับปานกลาง ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 จำนวนและร้อยละของสตรีจำแนกตามกลุ่มระดับทักษะคดีเกี่ยวกับโรค มะเร็งปากมดลูก

ทักษะคดีเกี่ยวกับโรคมะเร็งปาก มดลูก	เขตเมือง		เขตชนบท		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับทักษะคดี						
มีทักษะคดีที่ดี (มากกว่า 4.73)	34	10.8	75	23.5	109	17.2
มีทักษะคดีปานกลาง(3.47- 4.73)	233	74.0	194	60.8	427	67.3
มีทักษะคดีต่ำ (น้อยกว่า 3.47)	48	15.2	50	15.7	98	15.5
รวม	315	100.0	319	100.0	634	100.0

Mean = 4.1 , Median = 4.1 , SD = 0.63 Minimum = 1.3 Maximum = 5.0

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ต่างๆ ดังนี้

4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทัศนคติ กับการตรวจมะเร็งปากมดลูก

จากการนำกลุ่มระดับความรู้ของสตรีเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูก มาหาความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการตรวจมะเร็งปากมดลูก พบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $P = 0.001$ และทัศนคติกับพฤติกรรมการตรวจมะเร็งปากมดลูก ก็มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $P = 0.001$ เช่นเดียวกัน ดังตารางที่ 4.12 และ 4.13

ตารางที่ 4.12 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ กับการตรวจมะเร็งปากมดลูกของสตรี

ตัวแปร	การตรวจมะเร็งปากมดลูก			รวม (n)	χ^2	df	P-value
	ปีละ 1 ครั้ง	ครั้งเดียว/ นานๆ ครั้ง	ไม่เคย ตรวจเลย				
ระดับความรู้							
ความรู้ดี	19	52	17	88	77.449	4	0.001
ความรู้ปานกลาง	40	192	185	417			
ความรู้ต่ำ	1	31	97	129			
รวม	60	275	299	634			

ตารางที่ 4.13 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติ กับการตรวจมะเร็งปากมดลูกของสตรี

ตัวแปร	การตรวจมะเร็งปากมดลูก			รวม (n)	χ^2	df	P-value
	ปีละ 1 ครั้ง	ครั้งเดียว/ นานๆ ครั้ง	ไม่เคย ตรวจเลย				
ระดับทัศนคติ							
ทัศนคติดี	14	69	26	109	43.983	4	0.001
ทัศนคติปานกลาง	44	177	206	427			
ทัศนคติต่ำ	2	29	67	98			
รวม	60	275	299	634			

4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะคติ กับภาวะการมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งปากมดลูก

จากการนำความรู้ ทักษะคติ มาหาความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งปากมดลูก พบว่า ความรู้ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งปากมดลูก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $P=0.006$ และทักษะคติก็มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $P=0.049$ ดังตารางที่ 4.14 และ 4.15

ตารางที่ 4.14 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ กับภาวะการมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งปากมดลูก

ตัวแปร	ระดับความรู้			รวม (n)	χ^2	df	P-value
	ต่ำ	ปานกลาง	ดี				
พฤติกรรมเสี่ยง							
ไม่มี	41	135	44	220	14.476	4	0.006
น้อย	79	263	37	379			
ปานกลาง/มาก	9	19	7	35			
รวม	129	417	88	634			

ตารางที่ 4.15 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะคติ กับภาวะการมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งปากมดลูก

ตัวแปร	ระดับทักษะคติ			รวม (n)	χ^2	df	P-value
	ต่ำ	ปานกลาง	ดี				
พฤติกรรมเสี่ยง							
ไม่มี	24	149	47	220	9.526	4	0.049
น้อย	70	254	55	379			
ปานกลาง/มาก	4	24	7	35			
รวม	98	427	109	634			

4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งปากมดลูก กับการตรวจมะเร็งปากมดลูก

จากการนำพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งปากมดลูก มาหาความสัมพันธ์กับการตรวจมะเร็งปากมดลูก พบว่า พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งปากมดลูกไม่มีความสัมพันธ์กับการตรวจมะเร็งปากมดลูก ($P = 0.385$) ดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมเสี่ยงกับการตรวจมะเร็งปากมดลูก

ตัวแปร	การตรวจมะเร็งปากมดลูก		รวม (n)	χ^2	df	P-value
	เคยตรวจ	ไม่เคยตรวจเลย				
พฤติกรรมเสี่ยง						
ปานกลาง-สูง	16	19	35	0.755	1	0.385
ไม่เสี่ยง-เสี่ยงต่ำ	319	280	599			
รวม	335	299	634			

4.4 ความแตกต่างระหว่างความรู้ ทักษะคติ ภาวะการมีพฤติกรรมเสี่ยงและการตรวจมะเร็งปากมดลูกของสตรี ตามภูมิลำเนา

จากการทดสอบความรู้ ทักษะคติ ภาวะการมีพฤติกรรมเสี่ยงและการตรวจโรคมะเร็งปากมดลูกของสตรีจำแนกตามกลุ่มเขตเมือง (เทศบาล) กับเขตชนบท พบว่าความรู้ และทักษะคติของสตรีในเขตเมืองและเขตชนบท แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ส่วนพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งปากมดลูกของสตรีทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 ความแตกต่างระหว่างความรู้ ทักษะคติ ภาวะการมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งปากมดลูกของสตรีตามภูมิลำเนา

ภูมิลำเนา	ความรู้			ทักษะคติ			พฤติกรรมเสี่ยง		
	Mean	SD	p-value	Mean	SD	p-value	Mean	SD	p-value
เขตเมือง	9.9	4.93	0.009	3.9	0.55	0.001	1.3	1.22	0.445
ชนบท	8.8	5.12		4.2	0.69		1.2	1.27	

จากการทดสอบความแตกต่างระหว่างการตรวจมะเร็งปากมดลูก และภูมิคุ้มกันตามกลุ่มเขตเมือง (เทศบาล) กับเขตชนบท พบว่าการตรวจมะเร็งปากมดลูกของสตรีเขตเมืองและชนบท แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.006$) ดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 ความแตกต่างระหว่างการตรวจมะเร็งปากมดลูกของสตรีตามภูมิคุ้มกัน

ตัวแปร	เขตเมือง		เขตชนบท		χ^2	df	P-value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
การตรวจมะเร็งปากมดลูก							
ปีละครั้ง	29	9.2	31	9.7	10.151	2	0.006
ครั้งเดียว/นานๆ ครั้ง	118	37.5	157	49.2			
ไม่เคยตรวจ	168	53.3	131	41.1			
รวม	315	100.0	319	100.0			

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย